

Jongeren werpen nieuw licht op museumcollectie

Sculpturized, Middelheimmuseum, Antwerpen

Wat?

Multimediale beeldentoer voor en door jongeren in het Middelheimmuseum

Voor wie?

16-21 jarigen buiten schoolverband

Wie is initiatiefnemer?

Middelheimmuseum Antwerpen

Wie zijn partners?

Piazza dell'Arte, een mobiele educatieve kunstorganisatie die gelijke kansen op creativiteit wil aanbieden aan alle jongeren

Wanneer?

Gestart zomer 2009

Sponsors?

Naast financiering door het museum en Piazza, subsidies van de provincie Antwerpen en van de Vriendenvereniging van het museum.

Het Middelheimmuseum in het Middelheimpark in Antwerpen vormde een uitstekend kader om met jongeren aan de slag te gaan rond hun visie op kunst. Tijdens de zomer van 2009 werden veertien beelden uit het park uitgekozen om door jongeren gedurende 10 dagen te worden bekeken, herbekeken, betast, geïnterpreteerd. Dat gebeurde in een experimenteel kunstatelier, begeleid door de educatieve

kunstorganisatie Piazza dell'Arte. De begeleiders gaven samen met de museumgidsen enige cultuurhistorische achtergrond mee aan de jongeren, en wijdden hen in in de techniek van de elektronische muziek, fotografie, video, multimedia en grafische vormgeving. De jongeren grepen de kans om samen met de begeleiders ook over de beelden te filosoferen en ideeën uit te wisselen.

Dan staken ze de handen uit de mouwen. Ze gingen aan de slag met wat ze hadden opgestoken over beeld, geluid en video, om van de beelden hun eigenzinnige interpretatie te maken. Dat alles wordt verwerkt tot een multimediale GPS-gestuurde beeldentoer voor jongeren, die in het voorjaar van 2010 wordt uitgebracht. Het wordt een nieuwe audiovisuele beleving voor jonge bezoekers. Zij kunnen naast de beelden ook de multimedia-interpretatie daarvan door de jongeren bekijken en beluisteren op een kleine handcomputer.

Enthousiaste jongeren

Enkele reacties van de deelnemers aan het kunstatelier:
'Ik ga nooit vanuit mezelf naar musea. En toch vind ik het wel leuk om er naar toe te gaan. Ik vind het fijn als ik meer uitleg krijg over de kunstwerken. Sculpturized! is een goede, andere manier om het verhaal achter het beeld te laten zien.'
'Buiten werken en meer te weten komen over de beelden en samen in groep iets maken met multimedia vind ik heel interessant. En ook het feit dat al wat wij nu maken, achteraf zal gebruikt worden door andere jongeren.'

En toen was Cultuur niet langer vervelend
Vlaams netwerk kindvriendelijke steden en
gemeenten i.s.m. Locus
april 2010

Jongeren in hun vrije tijd

Niet alleen voor de jongeren zelf, ook voor het museum is dit project een meerwaarde. Voor jongeren was er al enige tijd een goed uitgebouwde scholenwerking. Moeilijker was het om jongeren in hun vrije tijd voor een museumaanbod te engageren, en daar is dit project wél in geslaagd. Achttien jongeren waren twee weken lang met kunst bezig.

Greet Stappaerts, verantwoordelijke van de dienst publiekswerking van het Middelheimmuseum: 'Met hun frisse vondsten zullen de jongeren zeker niet alleen jongeren, maar ook heel wat volwassen bezoekers aanzetten om zich open te stellen voor moderne en hedendaagse beeldhouwkunst. Mensen krijgen graag interpretaties van anderen, dat stimuleert hen om kunst breder te bekijken. Bij het begin waren hier intern wel vragen, schrik zelfs bij sommigen, maar gaandeweg kreeg ik steeds meer steun. De creaties en interpretaties van de jongeren inspireerden de museummedewerkers. Voordeel hier is ook dat andere bezoekers zich niet gestoord zullen voelen door de multimediale jongerentoeer. Er is plaats genoeg in het park.'

Stap verder dan Tate Modern

Dit was wel een duur initiatief, dat veel middelen en veel personeel vroeg. Bart Rooms van Piazza dell Arte vindt het toch de moeite waard, want dit is een uniek en grensverleggend project. Niet alleen in Antwerpen en in Vlaanderen, maar in de wereld: 'Ik ken geen enkel ander museum dat werk van jongeren durft tonen in het museum. De meeste musea gebruiken jongeren als intermediair, maar niemand durft hen carte blanche te geven om zelf creatief aan de slag te gaan met de collectie en dit te vertalen naar een publiek. Zelfs in Tate Modern in Londen mogen de jongerenambassadeurs hun creatieve producten niet tonen aan het publiek.'

Vooraf was er wel een kader geschapen. De initiatiefnemers

hadden bepaald met welke veertien beelden en welke vijf ateliers er zou worden gewerkt. Er werd ook aangegeven wat er binnen het museum wel en niet kan. Voor het overige werden vragen en opmerkingen binnen de groep besproken. Maar er kon heel veel. De begeleiders hadden geen vaste ideeën vooraf. De ideeën kwamen van de jongeren. Ze waren vrij om te werken vanuit hun belevingswereld. Als ze een beeld van het museum wilden combineren met Tiny uit de populaire Castermanreeks, dan was dat geen probleem. De enige ingreep die de begeleiders hebben gedaan, was jongeren stimuleren om te gaan werken rond de beelden waarrond nog niemand had gewerkt. Na een aantal dagen was het één grote groep waarin iedereen de andere interesseerde en inspireerde.

Greet Stappaerts: 'Jongeren voelen echt aan wat een werk wil zeggen. En ze geven er soms een onverwachte nieuwe dimensie aan. Zo vroegen ze om een hoogwerker te gebruiken, zodat ze een beeld in een boom van dichtbij konden bekijken en filmen. Voor de bezoeker zullen die beelden verrassen. Ik vroeg me nooit af: wat zijn ze nu aan het uitspoken? Ze kwamen altijd vragen als ze iets wilden doen dat ze zelf niet evident vonden. We moesten er echt niet als een politieagent bij staan.'

Het proces werd voorlopig afgesloten met een eerste toonmoment in het park. De creatieve resultaten zijn ook blijvend te bekijken in het digitaal museum op www.piazza.me

Vrijwilligerswerk

De jongeren kregen een vrijwilligersvergoeding van 20 euro per dag omdat ze intussen geen vakantiejob konden doen en er wel een en ander van hen werd verwacht, bv. dat ze er elke dag zouden zijn van 10 tot 17 uur en effectief zouden meewerken. Het was meteen een soort werkervaring. Er is pas gecommuniceerd over de vrijwilligersvergoeding op het moment dat de jongeren ingeschreven waren. Het initiatief werd erg breed bekendgemaakt via diverse middelen. Bij de deelnemers was er een mix van verschillende achtergronden.

Toekomst

In 2011 wil het museum opnieuw een zomerproject doen met jongeren. Ter voorbereiding daarvan komt er een grondige evaluatie van het voorbije project. In de toekomst wil men alleszins proberen om nog een meer evenwichtige mix van jongeren aan te spreken. Volgende jaren wil men er ook meer interactieve mogelijkheden aan toevoegen en vooral meer beelden bij de multimediale toer betrekken.

Intussen worden interpretaties van de jongeren verwerkt en op veelzijdige handcomputers gezet, PDA's (Personal Digital Assistant). In het voorjaar 2010 komt er een feestelijke release.

Meerwaarde:

- Het project biedt kansen voor jongeren om naar kunst te leren kijken en aan actieve kunstbeleving te doen in een professionele context.
- Het is een aanzet voor het museum om creatief om te gaan met collectie en aanbod, kansen voor vernieuwing door ontsluiting van de collectie naar jongeren en de onderwijssector.
- Het stimuleert samenwerking en expertise-uitwisseling: Piazza kan intensiever met beeldende kunst in een museumcontext werken en het Middelheimmuseum breidt zijn kennis over nieuwe media uit.
- De multimediatour zal deel blijven uitmaken van de toekomstige publiekswerking van het Middelheimmuseum.

- Het initiatief kan ook andere musea inspireren in binnen- en buitenland.

Leerpunten:

- Een meer evenwichtige mix van jongeren aanspreken
- Meer interactieve mogelijkheden toevoegen

Contact

- Greet Stappaerts, dienst Publiekswerking Middelheimmuseum:
greet.stappaerts@stad.antwerpen.be
- Bart Rooms, Piazza dell'Arte:
bart.rooms@piazza.me

Info

- www.piazza.me
- <http://middelheimmuseum.be>